

Opinie Polaków o konflikcie izraelsko-palestyńskim

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Konflikt izraelsko-palestyński zaognił się tej jesieni. Po tym, jak na początku października Hamas – organizacja islamistyczna od kilkunastu lat kontrolująca palestyńską Strefę Gazy – dokonał niespodziewanego ataku na Izrael, ten odpowiedział szeroko zakrojoną inwazją na terytorium agresora, trwającą do dziś, i mającą na celu doprowadzenie do całkowitego zniszczenia Hamasu. Od początku było wiadomo, że pokonanie tej organizacji na terenie kontrolowanej przez nią – niezwykle gęsto zaludnionej – Strefy Gazy, będzie bardzo skomplikowane i pociągnie za sobą wiele ofiar cywilnych. Bardzo wczesnie konflikt zaczął też budzić ogromne kontrowersje za granicą, polaryzując opinię publiczną wielu zachodnich krajów. Wojna na Bliskim Wschodzie stanowiła również ważny temat rozmów między Polakami – co pokazało nasze listopadowe badanie¹ – wymieniany zaraz po dotyczących naszego społeczeństwa bardziej bezpośrednio problemach drożyzny i trudności w dostępie do lekarzy, a także już nieco częściej niż temat toczącej się za naszymi granicami wojny w Ukrainie. W grudniowym badaniu² postanowiliśmy zatem zapytać Polaków o ich opinie na temat trwającego starcia na Bliskim Wschodzie.

OCENY ZAGROŻENIA

Od pierwszych dni konfliktu izraelsko-palestyńskiego podnosiły się głosy, że może on szybko ulec rozszerzeniu. Obawy budziła zwłaszcza możliwość włączenia się do wojny innej organizacji islamistycznej, Hezbollahu, osadzonej w Libanie i wspieranej przez Iran. Aktywne zaangażowanie się tego ostatniego kraju zmusiłoby z kolei do wyraźnej reakcji Stany Zjednoczone i groziłoby niekontrolowaną eskalacją konfliktu. Taki scenariusz wciąż jest możliwy, dlatego postanowiliśmy zapytać

¹ Komunikat CBOS Flash „O czym się ostatnio mówi?“, listopad 2023 (oprac. M. Feliksiak).

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (404) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

– wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),

– wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,

– samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

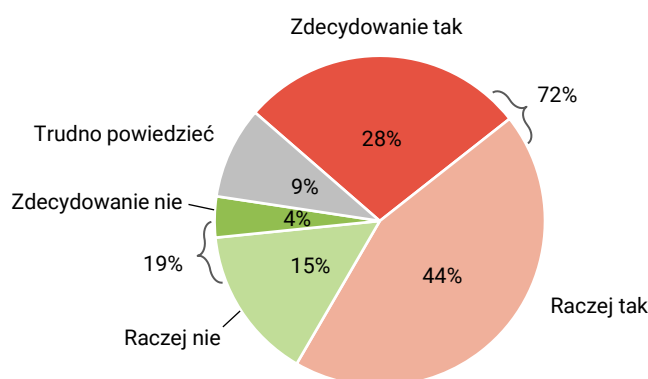
We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 28 listopada do 12 grudnia 2023 roku na próbie liczącej 961 osób (w tym: 56,8% metodą CAPI, 31,1% – CATI i 12,1% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcje wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

naszych respondentów, czy uważają, że konflikt ten stanowi zagrożenie dla ogólnoświatowego bezpieczeństwa. Zdecydowana większość ankietowanych (72%) uznała, że tak, a tylko niespełna co piąta osoba (19%) udzieliła przeciwnej odpowiedzi. Warto zwrócić uwagę, że po wybuchu wojny w Ukrainie bardzo zbliżony odsetek Polaków (75%) uznawał za zagrożenie dla światowego bezpieczeństwa inwazję rosyjską³, choć samej Polsce zagrażała ona w oczywisty sposób bardziej bezpośrednio niż wojna na Bliskim Wschodzie.

CBOS

RYS. 1. Czy, Pana(i) zdaniem, konflikt izraelsko-palestyński zagraża bezpieczeństwu na świecie czy też nie?

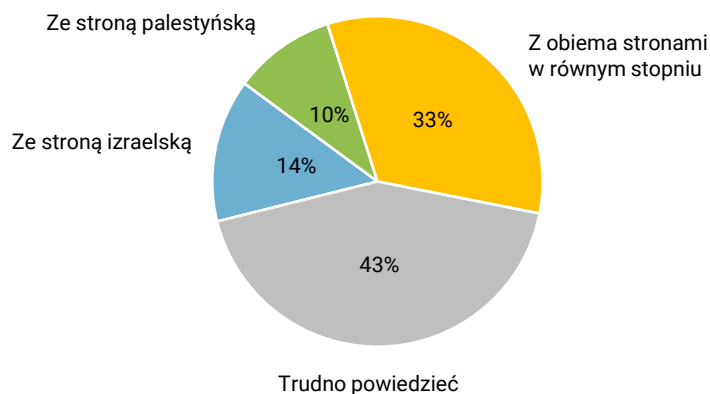
Konflikt izraelsko-palestyński był uznawany za zagrożenie dla bezpieczeństwa świata częściej przez kobiety niż mężczyzn (74% wobec 69%), a także szczególnie często przez badanych w wieku 55–64 lata (82%) oraz mieszkańców największych miast (80%) – zob. tabelę aneksową 1.

Z KTÓRĄ STRONĄ KONFLIKTU SYMPATYZUJEMY?

Zapytaliśmy naszych respondentów również o to, z którą stroną konfliktu izraelsko-palestyńskiego bardziej sympatyzują. Okazało się, że w polskim społeczeństwie łagodnie przeważają sympatie proizraelskie (14% wobec 10% mających bardziej przychylny stosunek do strony palestyńskiej). Warto jednak podkreślić, że osoby o wyraźnych poglądach na temat wojny należały do mniejszości – dominowały bowiem tutaj odpowiedzi „trudno powiedzieć” (43%) oraz deklaracje sympatyzowania z obiema stronami w równym stopniu (33%).

³ Komunikat CBOS „Polacy wobec rosyjskiej inwazji na Ukrainę”, marzec 2022 (oprac. M. Feliksiak i B. Roguska).

RYS. 2. Z którą stroną konfliktu izraelsko-palestyńskiego bardziej Pan(i) sympatyzuje?

Uznaliśmy też, że ciekawie będzie porównać przekonania Polaków z opiniami narodów zachodnich, w których konflikt izraelsko-palestyński był szeroko omawiany w debacie publicznej. Z tego względu nasze zapytanie wzorowaliśmy na pytaniu międzynarodowego ośrodka badawczego YouGov, który zadał je w listopadzie respondentom z Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych⁴. W obu tych krajach odsetki odpowiedzi „trudno powiedzieć” były znacząco niższe niż w Polsce (31% w Wielkiej Brytanii i 21% w USA), zatem więcej osób miało wyrobione opinie na temat trwającego konfliktu na Bliskim Wschodzie. W Wielkiej Brytanii sympatie proizraelskie i propalestyńskie utrzymywały się w listopadzie na tym samym poziomie (19%), choć jeszcze przed październikowym atakiem Hamasu (kiedy konflikt izraelsko-palestyński pozostawał we względnym uśpieniu) przeważały nastroje propalestyńskie. Z kolei w Stanach Zjednoczonych przewaga sympatii proizraelskich była jeszcze bardziej wyraźna niż w Polsce (37% wobec 15% propalestyńskich).

Wracając do naszego badania, wśród Polaków sympatie proizraelskie znacząco przeważały nad propalestyńskimi wśród mężczyzn (18% wobec 10% sympatii propalestyńskich), badanych w wieku 55–64 lata (18% wobec 6%) oraz osób z wyższym wykształceniem (18% wobec 9%). Z kolei sympatie propalestyńskie przeważały wyraźnie wśród najmłodszych ankietowanych (19% wobec 6% sympatii proizraelskich) oraz w grupie uczniów i studentów (26% wobec 3%) – zob. tabelę aneksową 2.

⁴ <https://yougov.co.uk/international/articles/47784-most-britons-have-sympathy-for-both-sides-in-israel-palestine-conflict> (dostęp: 14.12.2023); <https://today.yougov.com/topics/travel/survey-results/daily/2023/11/09/49efe/1> (dostęp: 14.12.2023).

W krajach zachodnich sympatie propalestyńskie często są kojarzone z poglądami lewicowymi. Wśród ogółu badanych Polaków co prawda nie zaobserwowaliśmy wyraźnych powiązań między sympatyzowaniem z daną stroną konfliktu a politycznymi autoidentyfikacjami, jednak zależność taką dało się już zauważyć w podziale na elektoraty. Wyborcy Lewicy wyróżniają się spośród pozostałych przewagą sympatii propalestyńskich (15% wobec 8%) oraz wyraźnie wyższym odsetkiem badanych (54%) przychylnym obu stronom konfliktu w równym stopniu. Wyjątkowo niski odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć” w tej grupie (23%) sugeruje też, że elektorat Lewicy może być przeciętnie lepiej zorientowany w temacie toczącego się konfliktu.

TABELA 1

Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Z którą stroną konfliktu izraelsko-palestyńskiego bardziej Pan(i) sympatyzuje?			
	Ze stroną izraelską	Ze stroną palestyńską	Z obiema stronami w równym stopniu	Trudno powiedzieć
w procentach				
Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni	22	7	35	36
Trzecia Droga PSL-PL2050 Szymona Hołowni	19	11	33	37
Konfederacja Wolność i Niepodległość	16	11	38	36
Prawo i Sprawiedliwość	13	10	33	44
Lewica	8	15	54	23

Nasze poprzednie badania sugerowały, że Polacy interesują się konfliktem izraelsko-palestyńskim, a obecny pomiar pokazuje dlaczego – zdecydowana większość upatruje w nim zagrożenia dla ogólnoswiatowego bezpieczeństwa. W polskim społeczeństwie przeważają nieco sympatie proizraelskie, ale większość badanych nie opowiada się po żadnej ze stron konfliktu.

Opracował

Jonathan Scovil